

Nurmijärven Luonnon vaatimukset Vaasan hallinto-oikeudelle ympäristölupa-asiassa

Luvan hakija: Keski-Suomen kuljetus Oy

Päätös, johon on haettu muutosta:

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta 15.5.2017 (9.5.2017 § 54)

Ympäristölautakunta on myöntänyt Keski-Suomen Kuljetus Oy:lle toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan pilaantumattomien ylijäämämassojen välivarastointiin ja loppusijoitukseen sekä betoni-, tiili- ja asfalttijätteen välivarastointiin, jalostukseen ja hyödyntämiseen Nurmijärven kunnassa kiinteistöllä Tulppaani 543-404-1-692.

Lautakunta on hylännyt yhtiön ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisen hakemuksen toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Lupa on myönnetty hakemuksen mukaisesti ja seuraavin lupamääräyksin:

Ote Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä 31.12.2019

- - -

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

- - -

6. Nurmijärven Luonto ry on vaatinut ympäristölautakunnan päätöksen kumoamista.

Yhdistys on esittänyt vaatimuksensa perusteina muun muassa seuraavaa:

Päätöksessä ei ole otettu riittävästi huomioon ympäristönsuojelulain ja asetusten vaatimuksia eikä tavoitteita. Luvan mukainen toiminta ja maankäytön muutos Myllyojan pienveden lähiympäristössä johtaa alueen ympäristön tilan ja purotaimenkannan merkittävään huonontumiseen.

Yhdistyksen puheenjohtajan ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin suojeluasiantuntijan hankealueelle 10.6.2017 tekemän maastokatselmuksen yhteydessä hankealueen keskiosasta on paikallistunut noin 2,5 hehtaarin laajuinen vanhahkoa sekapuustoa kasvava ruohoturvekangas, jonka alueella lahoaa merkittävästi, 5 - 10 m³/ha tai paikoin selvästi yli 10 m³/ha, eri-ikäistä kuusilahopuuta sekä hieman myös muista puulajeista peräisin olevaa lahopuuta. Alueella on myös vanhoja kuusten ja koivujen kantoja merkkeinä aikanaan tehdystä harvennushakkuusta. Kohteelta on käynnin yhteydessä löytynyt kolme esiintymää vanhojen metsien indikaattorilajia rusokääpää. Metsikkö täyttää nykyisellään METSO-ohjelman eli Etelä-Suomen metsäluonnon monimuotoisuusohjelman luonnontieteellisten valintaperusteiden mukaiset edustavuusluokan II turvekankaan kriteerit. Metsikön osittainen kosteapohjaisuus ja vanhan maalahopuun sekä vanhojen kuusen kantojen esiintyminen tekee siitä myös selvästi potentiaalisen lahokaviosammalen esiintymispaikan. Kyseistä luontodirektiivin liitteen II lajia, joka on myös luonnonsuojelulain 47 §:n mukaan erityisesti suojeltava laji, on vuoden 2017 aikana havaittu useita esiintymiä Nurmijärven luonteeltaan vastaavista metsistä. Metsikön lahopuuarvoja sekä mahdollista lahokaviosammalpotentiaalia ei ole tunnistettu eikä selvitetty hankkeen valmistelussa.

Myllyojassa esiintyy luontodirektiivillä ja luonnonsuojelulailla suojeltuja saukkoja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

Aluetta ja sen lähiympäristöä koskevaa luontoselvitystä ei ole täydennetty lupaprosessin aikana yhdistyksen muistutuksista huolimatta. Ympäristöluvan myöntäminen edellyttää kasvukaudella tehtyä luontoselvitystä, täydennystä lahopuuarvojen osalta sekä luontodirektiivin lajien huomioon ottamista.

Suunnittelualue on yhteydessä Myllyojaan ja sen lähiympäristöön. Lisäksi alueelle suunniteltu tieyhteys, jolle läjitetään betoni- ja tiilimurskettä, kulkisi luonnontilaisen Myllyojan päältä. Myllyoja edustaa luonnontilaisen kaltaisilta osiltaan savikkomaiden puroja, jotka on luokiteltu luontotyyppien uhanalaisarvioinnissa (Raunio ym. SYKE 2008) äärimmäisen uhanalaisiksi (CR). Puro on myös uomaltaan ainakin hankealueen kohdalla luonnontilaisen kaltainen, joten se kuuluu myös vesilain suojaamiin luontotyypeihin. Lisäksi puron varressa, sen molemmilla puolilla, on edustavia kotkansiipilehtoja, jotka edustavat luontotyyppinä vaarantuneiksi (VU) luokiteltuja runsasravinteisia kosteita lehtoja ja täyttävät pääosaltaan myös metsälain 10 §:n mukaiset kriteerit kasvillisuudeltaan edustavina lehtolaikkuina. Metsäympäristöjen pienvedet ja niiden rajapinta muodostavat monimuotoisuudeltaan merkittävän ja toiminnallisesti vuorovaikutteisen kokonaisuuden. Pienvesien ravintoverkot ovat täysin riippuvaisia ympäröivästä maaekosysteemistä.

Myllyojassa elää purotaimenkanta. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on hakemuksen johdosta antamassaan lausunnossa todennut, että Myllyojan purotaimen on paikallinen ja geneettisesti viljelykannoista eriytynyt taimenkanta. Taimen on vaativa veden laadun suhteen ja se tarvitsee puhdasta, runsashappista ja viileää vettä. Myllyojan voidaan katsoa olevan virtavetenä maakunnallisesti arvokas purotaimen esiintymisen ja lisääntymisen perusteella. Se täyttää myös Uudenmaan liiton asiantuntijatyonä valmistelemien maakunnallisesti arvokkaiden luontoalueiden kriteerit.

Muuttuva maankäyttö suunnittelualueella tulee aiheuttamaan muutoksia valuma-alueen ja Myllyojan vesitaloudessa. Vesiluonnon suojelu edellyttää valuma-alueita tarkastelua. Myllyojan puroekosysteemissä maa- ja vesialueet ovat tiiviissä vuorovaikutuksessa keskenään, sillä pienvedet kuten purot ovat alttiita ympäristön ja veden laadun muutoksille.

Lupapäätöksen mukaisesta toiminnasta tulee aiheutumaan myös merkittävää pölyhaittaa puroekosysteemille niin kivenmurskauksen, maanlajityksen kuin Myllyojan ylittävän tieyhteyden sekä raskaiden ajoneuvojen osalta. Päätöksessä ei ole kielletty pölynsidonta- tai liukkaudentorjunta-aineiden käyttöä. Vesilain mukaan suojeltavaan uomaan kuuluu koko ympäröivä noroluonto ja näin ollen vesilain mukainen alueellinen ulottuvuus on otettava lupapäätöksessä huomioon.

Lupapäätöksen mukaisella toiminnalla on merkittävä ja heikentävä vaikutus Myllyojan puroekosysteemille ja sen lähiympäristöön sekä uhanalaiseen purotaimenkantaan. Myllyoja ja sen lähiympäristö muodostavat poikkeuksellisen luonnonarvojen kokonaisuuden. Pienvesien suojaamisessa on ensisijaisesti kysymys luonnon monimuotoisuuden ja biologisen tuottokyvyn säilyttämisestä. Kysymys ei siten ole vain asianomaisen yksittäisen kohteen eli Myllyojan ja sen purotaimenen suojelusta, vaan laajemmin tiettyyn tyyppiin kuuluvien pienvesien suojelutavoitteiden vaarantumisesta ympäristöluvan ja mahdollisen poikkeuksen seurauksena.

Läjitettävän maakan stabiliteetilaskelmissa on käytetty maaparametreinä suljetun leikkauslujuuden arvoja, jotka ovat merkittävästi korkeampia kuin Suomessa yleisesti havaittujen saven leikkauslujuudet (Suomen maalajien ominaisuudet, SYKE 2012). Stabiliteetilaskelmiin ei ole esitetty korjauksia tai tarkennuksia esimerkiksi paineellisen pohjaveden osalta.

Alueen pohjavesi on paineellista ja painetaso maanpintaa korkeammalla. Suunnittelualan keskellä on kosteikkaa, joka on muodostunut tihkupinnan kautta. Tihkupinnoilla pohjavesi purkautuu maan pinnalle muodostamatta avolähdettä.

Yhdistys on viitannut ympäristönsuojelulain 11 §:ään. Alueella suoritettava maanlajitus, betoni-, tiili- ja asfalttijätteen jalostus ja varastointi sekä kivenmurskaus eivät sovellu suunnittelualueelle pohjavesiolosuhteiden ja Myllyojan pienveden suojelutarpeen vuoksi. Paineellisen pohjaveden vuoksi alueella ei voida tehdä lupapäätöksen mukaista mittavaa maanlajitusta saastumisriskin vuoksi.

Eläinten liikkuminen ja kulkureittien turvaaminen maankäytön muutoksissa sekä ilmastonmuutoksen edetessä on luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Lopentien ylittävä ekologinen yhteystarve on todettu maakunnallisesti merkittäväksi Perttulan osayleiskaavassa. Suunnittelualan merkittävät riistakannat on päätöksessä jätetty ottamatta huomioon.

Lupapäätöksessä on esitetty, että suunnittelualan eteläpuoleinen pelto toimisi ekologisena yhteytenä. Peltoyhteyttä käyttävät lähinnä hirvieläimet. Ekologista yhteyttä käyttävät useat muutkin lajit, joille siirtyminen elinalueilla vaatii suojaisen metsäyhteyden. Etenkin avoimia paikkoja karttavat linnut, liito-oravat, kuivuutta ja tuulta huonosti sietävät hyönteiset sekä kasvien ja sienten itiöt hyötyvät metsäyhteydestä. Maakunnallisesti merkittävän ekologisen yhteyden toimivuutta ei voida perustella vain yhden sorkkaeläinheimon suhteen.

Perttulan osayleiskaavassa suunnittelualan eteläpuoli on osoitettu paikallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Ympäristöluvan mukainen läjitys aiheuttaa merkittävän maisemavaurion ympäröivään paikallisesti arvokkaaseen peltomaisemaan.

Jotta ympäristöluvan edellytysten täytyminen voitaisiin varmistaa ja toiminnanharjoittaja täyttäisi selvilläolovelvollisuutensa toimintansa vaikutuksista, hankkeen ympäristövaikutukset tulisi arvioida ympäristövaikutuksen arviointia koskevan lain perusteella siitäkin huolimatta, että toiminnan pinta-ala tai vuotuinen läjitysmäärä eivät määrällisesti täyty.

Arvioitaessa hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarpeellisuutta on kiinnitettävä huomiota paitsi hankkeen kokoon, sen ominaisuuksiin, sijaintiin ja vaikutusten luonteeseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n mukaisesti. Vaikutuksia tulisi tarkastella kokonaisuutena ottaen huomioon myös siihen sisältyvä raskas liikenne.

Maankaatopaikka, jossa harjoitetaan myös betoni-, tiili- ja asfalttijätteen jalostusta ja varastointia sekä kivenmurskausta sijoittuu liian lähellä arvokasta Myllyojan pienvesistöä. Myllyojan uhanalainen ja geneettisesti eriytynyt purotaimenkanta vaatii erityistä suojelua. Ympäristöluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuu haittoja, jotka heikentävät puroekosysteemiä. Alue ei sovellu jätemateriaalin varastointiin eikä maa-aineksen läjitykseen myöskään paineellisen pohjaveden ja saastumisvaaran vuoksi. Lisäksi hanke vaarantaa Lopentien ylittävän maakunnallisesti merkittävän ekologisen yhteyden toimivuuden sekä aiheuttaa paikallisesti arvokkaaseen peltomaisemaan maisemahaittaa.

- - -